DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)
den 13 januari 2005 *

I mål C-175/02,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Hoge Raad der Nederlanden (Nederländerna), genom beslut av den 8 mars 2002, som inkom till domstolen den 13 maj 2002, i målet mellan

F.J. Pape

och

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna A. Rosas, K. Lenaerts, S. von Bahr och K. Schiemann (referent),

* Rättegångsspråk: nederländska.

generaladvokat: L.A. Geelhoed,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören M.-F. Contet,

med beaktande av det skriftliga förfarandet och efter att förhandling hållits den 22 januari 2004,

med beaktande av de yttranden som avgivits av:

— Nederländernas regering, genom H.G. Sevenster, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom J. Flett et H. van Vliet, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 4 mars 2004 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser, liksom i mål C-174/02, Streekgewest Westelijk Noord-Brabant (nedan kallad domen i målet SWNB), tolkningen av artikel 93.3 i EG-fördraget (nu artikel 88.3 EG).

2 Begäran har framställts i en tvist mellan jordbrukaren F.J. Pape och Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (ministern med ansvar för jordbruk, miljö och fiske) beträffande skatt på överskott av gödselvatten som påförts jordbrukaren med stöd av artikel 13 i Meststoffenwet av den 27 november 1986 (lag om gödsel, *Staatsblad 1986, 598*). F.J. Pape anser att skatten införts i strid med genomförandeförbudet i artikel 93.3 sista meningen i fördraget.

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapsrättsliga bestämmelser

3 I artikel 93.3 föreskrivs följande:

"Kommissionen skall underrättas i så god tid att den kan yttra sig om alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder. Om den anser att någon sådan plan inte är förenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 92, skall den utan dröjsmål inleda det förfarande som anges i punkt 2. Medlemsstaten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut."

Den nationella lagstiftningen

4 Artikel 13 i Meststoffenwet trädde i kraft den 1 maj 1987 enligt en kungörelse av den 22 april 1987 (*Staatsblad 1987, 189*). Genom nämnda artikel infördes en skatt i Nederländerna på överskott av gödselvatten "i syfte att täcka kostnader som avser:

a) utrustning för administration av gödselbanker i enlighet med artikel 9,

b) bidrag i enlighet med artikel 9.4,

c) uppförande av nödvändig infrastruktur för insamling, transport, behandling, återanvändning och bortskaffande av överflödigt gödselvatten på ett effektivt sätt,

d) kontroll som avser genomförandet av kapitel III och IV".

5 Denna skattskyldighet inträder när gödselvattnet produceras. Skatt som förfallit till betalning under en viss period (i princip ett kalenderår) skall betalas enligt deklaration (i princip inom en månad efter periodens slut).

6 Enligt artikel 9.4 i Meststoffenwet, vilken avses i artikel 13 b, kan en bank för gödselvatten bidra till bland annat kostnaderna för transport av djurspillning om banken därigenom kan anses bidra till effektiv återanvändning och bortskaffande i enlighet med lagens målsättning. I detta avseende antogs Reglement Mestbank inzake vangnetfunctie en Kwaliteitspremiëringssysteem av den 25 april 1989 (förordning om gödselbankernas roll i återvinningshänseende och om ett system med kvalitetspremier, *Staatscourant.*

7 Konungariket Nederländerna informerade kommissionen om förordningen genom skrivelser av den 26 juli 1988 och av den 16 januari 1989. Genom skrivelse av den 10 mars 1989 meddelade kommissionen att den inte hade något att invända mot denna förordning fram till slutet av år 1989. I en senare skrivelse meddelade kommissionen att stödet ansågs förenligt med den gemensamma marknaden från och med den 1 januari 1988.

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

8 Under år 1988 producerades gödselvatten i F.J. Papes jordbruk. F.J. Pape blev därför skyldig att erlägga skatt på överskott av gödselvatten för räkenskapsåret 1998 men inkom inte med någon deklaration inom den föreskrivna enmånadsfristen. Genom taxeringsbeslut av den 31 mars 1989 påfördes han skatt på överskott av gödselvatten om 10 283,50 NLG jämte ett tillägg på samma belopp.

9 Sedan F.J. Pape begärt omprövning sänkte inspecteur van het Bureau Heffingen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (skattekontoret vid ministeriet för jordbruk, miljö och fiske) den skatt på överskott av gödselvatten som taxeringsbeslutet avsåg till 1 779,60 NLG jämte tillägg på 177,96 NLG. F.J. Pape väckte då talan mot beslutet inför Gerechtshof te Leeuwarden varpå skattemyndigheten upphävde tillägget. Gerechtshof fastställde beslutet utan tillägg. F.J. Pape överklagade sedermera till Hoge Raad.

10 Överklagandet grundas delvis på antagandet att en del av intäkten från skatten på överskott av gödselvatten för år 1988 var avsedd och användes för att genomföra 1989 års stöd.

11 Hoge Raad der Nederlanden fann att lösningen av tvisten vid den nationella domstolen beror på tolkningen av artikel 93.3 i fördraget och beslutade att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

"1) Är det förbud som föreskrivs i artikel 93.3 sista meningen i fördraget ..., så länge genomförande av stödåtgärder inte är tillåtet enligt denna bestämmelse, även tillämpligt när det gäller införande av en skatt som enligt aktuell lagstiftning delvis syftar till att finansiera den ovannämnda stödåtgärden oavsett om handeln mellan medlemsstaterna störs (delvis) av den skatt som används för att finansiera stödåtgärden? Är svaret på denna fråga beroende av hur starkt sambandet är mellan den finansierande skatten och stödåtgärden när skatten faktiskt används för finansiering av stödåtgärden, eller är även andra omständigheter avgörande? Vilka andra omständigheter skall då beaktas?

2) Om förbudet att genomföra en stödåtgärd även gäller den finansierande skatten, kan den skattskyldige då göra gällande den direkta effekten av artikel 93.3 i fördraget för att bestrida det totala beloppet eller kan han endast bestrida den del av skatten som troligtvis kommer eller verkligen har använts för att finansiera stödåtgärden under den period då genomförande är eller var förbjudet enligt den ovannämnda bestämmelsen?

3) Föreskrivs några särskilda krav i gemenskapsrätten för att fastställa vilken del av en skatt som omfattas av förbudet i artikel 93.3 sista meningen i fördraget när det rör sig om en finansierande skatt som är avsedd för flera olika syften, för vilka det finns andra finansieringskällor än skatten i fråga och som inte alla omfattas av förbudet i artikel 93 i fördraget, för det fall det inte föreskrivs någon fördelningsnyckel i den nationella skattelagstiftningen? Skall i ett sådant fall den del av skatten som syftar till att finansiera den stödåtgärd som omfattas av

artikel 93 i fördraget fastställas utifrån en uppskattning på beskattningsdagen, eller skall den fastställas på grundval av senare kända uppgifter om det totala beloppet på den finansierande skatten och kostnaderna för de olika målsättningarna?"

Prövning av den första frågan

12 Den första frågan kan delas upp i tre skilda delar. Den nationella domstolen önskar få klarhet i huruvida genomförandeförbudet i artikel 93.3 sista meningen i fördraget

— utgör hinder för att införa en skatt som är avsedd att finansiera en stödåtgärd,

— är tillämpligt även om skatten inte påverkar handeln mellan medlemsstaterna,

— är tillämpligt oavsett hur starkt sambandet är mellan den finansierande skatten och stödåtgärden.

13 Domstolen kommer att besvara den tredje delen av frågan innan den besvarar de andra delfrågorna.

14 Det följer av domstolens rättspraxis att skatter inte omfattas av tillämpningsområdet för fördragets bestämmelser om statligt stöd såvida de inte finansierar en stödåtgärd och därför utgör en del av åtgärden (se domen i det ovan i punkt 25 nämnda målet SWNB).

15 För att en skatt eller en del härav skall anses utgöra del av en stödåtgärd krävs att skatten enligt relevanta bindande nationella bestämmelser är avsedd att finansiera stödåtgärden. Om ett sådant samband föreligger har skatteintäkten en direkt inverkan på stödets storlek och följaktligen även på bedömningen av om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 juni 1970 i mål 47/69, Frankrike mot kommissionen, REG 1970, s. 487, punkterna 17, 20 och 21, svensk specialutgåva, volym 1, s. 449, samt domen i det ovannämnda målet SWNB, punkt 26).

16 Av de handlingar i målet som tillställts domstolen framgår inte att den skatt som påförs med stöd av Meststoffenwet med bindande verkan skall användas för att finansiera stöd som grundar sig på artikel 9.4 i Meststoffenwet, för transport av gödselvatten. Enligt denna lag kan behöriga myndigheter besluta efter eget skön om fördelningen av skatteintäkten mellan de olika ändamålen, bland annat till det ändamål som föreskrivs i artikel 9.4. Skatteintäkten har därför ingen direkt inverkan på stödets storlek, eftersom den kan användas för andra åtgärder i samma lag som inte besitter samtliga egenskaper som kännetecknar ett stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget (nu artikel 87.1 EG).

17 Den tredje delen av den första frågan skall därför besvaras så att det genomförandeförbud som föreskrivs i artikel 93.3 sista meningen i fördraget är inte tillämpligt på en skatt när intäkten av nämnda skatt eller en viss del härav inte med bindande verkan skall användas för att finansiera ett stöd.

18 Med hänsyn till svaret på den tredje delen av den första frågan saknas skäl att besvara såväl de andra delarna av den första frågan som den andra och den tredje frågan.

Rättegångskostnader

19 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttranden till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (första avdelningen) följande dom:

Det genomförandeförbud som föreskrivs i artikel 93.3 sista meningen i EG-fördraget (nu artikel 88.3 sista meningen EG) är inte tillämpligt på en skatt när intäkten av nämnda skatt eller en viss del härav inte med bindande verkan skall användas för att finansiera ett stöd.

Underskrifter